

**Силабус
освітнього компоненту
(за вибором здобувачів освіти)**

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Назва дисципліни:	Міжнародна економіка
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	073 Менеджмент
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	Менеджмент організацій і логістика
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=467
Рік навчання:	
Семестр:	
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра обліку і оподаткування
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Болдовська Катерина Петрівна, к.е.н., доцент
Контактний телефон:	(057) 738-77-98
E-mail:	ie_khnahu@ukr.net

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування системи теоретичних знань і практичних навичок у галузі міжнародної економіки, форм і механізмів реалізації міжнародних економічних відносин (МЕВ).

Предмет: система міжнародних економічних відносин, що складаються між національними економіками країн світу в умовах інтернаціоналізації та глобалізації.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є засвоєння:

- теоретичних засад МЕВ, законів і закономірностей, чинників та особливостей їх функціонування і розвитку, актуальних проблем міжнародної економічної системи;
- основних форм, методів, рівнів і механізмів реалізації МЕВ, міжнародної економічної діяльності (МЕД) та ведення міжнародного бізнесу; специфіки їх (форм і механізмів) розвитку і взаємодії;
- середовища й інфраструктури МЕД;
- сучасних тенденцій міжнародної торгівлі та руху факторів виробництва; закономірностей, особливостей функціонування, кон'юнктури і тенденцій розвитку основних сучасних світових ринків;
- механізмів і форм співробітництва між країнами в торговельній, науково-технічній, виробничо-інвестиційній, валютно-фінансово-кредитній та інших сферах;
- принципів функціонування світової валютної системи і механізму міжнародних розрахунків;

- інституційної структури і механізмів сучасної системи регулювання міжнародних економічних відносин;
- логіки, напрямів і форм, особливостей основних процесів розвитку сучасного світового господарства: інтернаціоналізації, глобалізації та формування інтеграційних угруповань;
- стану і тенденцій світогосподарських явищ і процесів, проблем і перспектив участі України у них.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

вивченню цієї дисципліни передують такі: «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства».

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність працювати автономно.
- Здатність працювати в команді.
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- Здатність бути критичним та самокритичним.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

Здатність досліджувати тенденції розвитку міжнародної економіки за допомогою інструментарію економічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам у світовому господарстві.

Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Здатність аналізувати й оцінювати політико-правове, економічне, соціально-культурне середовище міжнародної економіки та інфраструктуру міжнародної економічної діяльності.

Здатність аналізувати сучасний стан різних форм МЕН, визначати проблеми та тенденції їх розвитку.

Здатність аналізувати кон'юнктуру і тенденції розвитку основних сучасних світових ринків.

Здатність аналізувати механізми і форми співробітництва між країнами в торговельній, науково-технічній, інвестиційній, валютно-фінансовій і кредитній сферах.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави

Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Упевнено користуватись категорійно-понятійним апаратом теорії міжнародної економіки.

Володіти загальнонауковими і спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів у міжнародній економіці.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК «Світове господарство та міжнародна економічна система»	1	
	ПР «Міжнародна економічна система»	1	
	СР «Типи класифікації країн за рівнем соціально-економічного розвитку»	6	
2	ЛК «Середовище міжнародної економічної діяльності»	1	
	ПР «Міжнародна економічна діяльність»	1	
	СР «Еволюційні періоди формування міжнародних економічних відносин»	6	
3	ЛК «Міжнародна торгівля»	1	
	ПР «Показники міжнародної торгівлі»	1	
	СР «Особливості сучасного розвитку міжнародної торгівлі товарами і послугами»	6	
4	ЛК «Світовий ринок товарів і послуг»	1	
	ПР «Міжнародна торгова політика»	1	
	СР «Економічні наслідки регулювання міжнародних торговельних відносин»	6	
5	ЛК «Міжнародний рух капіталу»	1	
	ПР «Міжнародна міграція капіталу»	1	
	СР «Процеси злиття і поглинання у міжнародному бізнесі»	6	
6	ЛК «Світовий фінансовий ринок»	1	
	ПР «Світовий фінансовий ринок»	1	
	СР «Сучасні інструменти світового фінансового ринку»	6	
7	ЛК «Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво»	1	
	ПР «Міжнародні інвестиції»	1	
	СР «Особливості діяльності сучасних ТНК»	6	
8	ЛК «Міжнародні кредитні відносини»	1	
	ПР «Міжнародний кредит»	1	
	СР «Диверсифікація сучасних форм міжнародного кредитування»	6	
9	ЛК «Міжнародна трудова міграція»	1	
	ПР «Міжнародна міграція робочої сили»	1	
	СР «Позитивні і негативні наслідки міграції працездатного населення»	5	
10	ЛК «Світовий ринок праці»	1	
	ПР «Світовий ринок праці»	1	
	СР «Особливості регулювання міграційних процесів на світовому ринку праці»	5	

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
11	ЛК «Міжнародний науково-технічний обмін»	1	
	ПР «Міжнародний рух технологій та механізм їх передачі»	1	
	СР «Цифровізація економічного господарства як сучасний напрям міжнародного науково-технічного співробітництва»	5	
12	ЛК «Світова валютна система»	1	
	ПР «Валютний курс»	1	
	СР «Види і цілі валютних операцій на світових валютних ринках»	5	
13	ЛК «Міжнародні розрахунки»	1	
	ПР «Міжнародні розрахунки»	1	
	СР «Роль міжнародних розрахунків в обслуговуванні зовнішньоекономічних угод суб'єктів господарської діяльності»	5	
14	ЛК «Платіжний баланс та макроекономічна рівновага»	1	
	ПР «Платіжний баланс»	1	
	СР «Механізми збалансування платіжного балансу»	5	
15	ЛК «Міжнародна економічна інтеграція»	1	
	ПР «Міжнародна економічна інтеграція»	1	
	СР «Особливості сучасних інтеграційних угруповань країн»	5	
16	ЛК «Глобалізація міжнародного розвитку»	1	
	ПР «Економічна глобалізація»	1	
	СР «Глобальні економічні проблеми сучасності»	5	
Разом	ЛК	16	
	ПР (ЛР, СЗ)	16	
	СР	88	

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності): не передбачене.

Методи навчання:

- 1) вербальні (лекція, пояснення, розповідь);
- 2) наочні (ілюстрація, демонстрація);
- 3) практичні (різні види вправ і завдань, виконання розрахунків);
- 4) пояснювально-ілюстративні (пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами, презентація);
- 5) репродуктивний (виконання різного роду завдань за зразком);
- 6) активного навчання (ділові ігри, мозковий штурм, кейси, навчальна дискусія, виконання індивідуальних завдань).

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт.

1.4 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів;
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється:

- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 2.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
			Оцінка	Критерії
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Базова література

1. Архієреєв С. І. Волоснікова Н. М., Климова С. О. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини : навч. посіб. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. 233 с.
2. Дергачова В. В., Кузнєцова К. О., Манаєнко І. М. Міжнародні економічні відносини. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 421 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підручник. Київ : ЦУЛ, 2017. 228 с.
4. Мельник А. О., Пальчук О. І., Бугас В. В. Міжнародна економіка : навч. посіб. / [за ред.] Київ : КНУТД, 2019. 176 с.
5. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / Босак А. О. [та ін.]. Львів : Міські інформ. системи, 2021. 354 с.
6. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / [А. І. Боярчук та ін.]. Херсон : СТАР, 2018. 373 с.
7. Міжнародні економічні відносини : навч.-метод. посіб. / [Рибчук А. В. та ін.]. укр.-англомов. вид. 2-е, перероб., допов. та розшир. Херсон : Гельветика, 2018. 391 с.
8. Міжнародні економічні відносини : підручник / [А. А. Мазаракі та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник]. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 611 с.
9. Міжнародні економічні відносини. навч. посіб. / Ю. Г. Козак, М. А. Заєць, Н. В. Притула та ін. Одеса : ТОВ.ПЛУТОН, 2016. 352 с.
10. Савельєв Є. В., Зварич І. Я. Міжнародна економіка : підручник. 4-е вид., перероб. та допов. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 423 с.
11. Світова економіка : підручник / [О. І. Шнирков та ін.]. Київ : Київський університет, 2018. 607 с.
12. Світова економіка : навч. посіб. / [В. М. Фомішина та ін. ; за ред. В. М. Фомішиної]. укр.-англомов. вид. Одеса : Олді плюс, 2021. 611 с.
13. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: навчальний посібник [Електронний ресурс] / С. В. Бестужева, В. О. Козуб, Н. В. Проскурніна, В. А. Вовк, Ю. Б. Доброскок. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 166 с.
14. Сучасна міжнародна економіка : підручник / В. В. Білоцерківець та ін.; за ред. В. М. Тарасевича. Дніпро: Економіка, 2019. 384 с.

2. Допоміжна література

1. Міжнародна економіка в таблицях, схемах, формулах, задачах і прикладах : навч. посіб. / [П. П. Гаврилко та ін.]. Львів : АТБ, 2019. 257 с.
2. Міжнародна економіка: термінологічний словник [Текст] / А.О. Старостіна, О.Л. Каніщенко, О.Ю. Кузьома та ін. / За заг. ред. А.О. Старостіної. – К.: «НВП «Інтерсервіс», 2017. – 250 с.
3. Міжнародний бізнес : навч. посіб. / Л. І. Михайлова [та ін.]. 2-ге вид., доп. Суми : Литовченко Є. Б., 2018. 281 с.
4. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: історія, теорія, політика : підручник. Київ : Либідь, 2019. 958 с.
5. Шнирков О. І., Заблоцька Р. О. Міжнародні економічні відносини : конспект лекцій. 5-те вид. Дніпро : Баланс-Клуб , 2018. 285 с.

Додаткові джерела:

1. Міжнародна економіка: матер. для дист. навч. / К. П. Болдовська. URL: <https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=467/>
2. <https://databank.worldbank.org/home> (Світовий Банк, World Bank Open Data)

3. <http://www.ukrstat.gov.ua> (Державна служба статистики України)
4. <http://www.bank.gov.ua> (Національний банк України)
5. www.me.gov.ua (Міністерство економіки України)
6. <http://www.minfin.gov.ua> (Міністерство фінансів України)
7. <http://rada.gov.ua> (Верховна рада України)
8. <http://www.customs.gov.ua> (Державна митна служба України)
9. <http://www.ligazakon.ua> (Ліга: Закон. Головний правовий портал країни)
10. <http://www.lawukraine.com> (База українського законодавства в Інтернет)
11. <https://incoterms2020.com.ua/> (Офіційний сайт Інкотермс в Україні)
12. <http://www.nbuv.gov.ua> (Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського)

Розробник (розробники)

силабусу навчальної дисципліни

підпис

Болдовська К.П.

Завідувач кафедри

підпис

Ковальова Т.В.